

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԽԸ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍԿՈՒՍԻ 26, 1895

ԹԻՒ 3

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

«Երկմիտ թուլմաս»	Երեւ. 17
Ինչպէս կը կատարուի	18
Դեռատիներու Բարդաղեան Ողնայարը	18
Քրիստոնէական Եկեղեցին	18
Մեռելի Յուղարկաւորութեան Սովորուածութիւնը	19
Երկրագունդի կեդրոնը	20
Երկրագունդի շաղկապ	20
Այլ և այլ	20
Թղթակցութիւնը	—
Պատ. Սիմոն Դաւիթեան	20
Վառարանի Բով	21
Մարտինոս Եկեղեցւոյն Բարեւ Օրինակը	22
Հանդէս Քաղաքական	23
Դրամական	24

ԱՒԵՏԱԲԵՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ. Կը հրատարակուի ամէն շաբաթ օր:

Տարեկան գինն է ամէն տեղւոյ համար կանխիկ 1 1/2 մեծիտիյէ, վեցամսեայն՝ 3/4 մեծիտիյէ: Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ է: Մէկ քերթի գինն է 30 փարա: Խմբագրութեան, բաժանորդագրութեան եւ քղատարութեան պատկանեալ ամէն գրութիւնք պարտին ուղղութիւն առ. Մր. Հ. Ս. Պարնըմ, Ամերիկացի խան, Կ. պոլիս:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Կողմանէ, Հ. Ք. Կրիշ, ԲՏՕՆԱՏԵՐ Հ. Ս. ՊԱՐՆԵՄ, ՏԵՐԵՆ-ԽՐԱԳԻՐ

«ԵՐԿՄԻՏ ԹՈՎՄԱՍ»

Յիսուսի թուլմաս աշակերտը միշտ երկմիտ թուլմաս կոչուած է վասն զի ըսաւ, «Թէ որ իր ձեռքերուն վրայ բռնեռներուն նշանը չտեսներմ, ու մատու բռնեռներուն տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխոթեմ» չեմ հաւատար» (Յովհ. Ի. 25): Այս խնդիրը քննելու առթիւ հետամուտ եղած ենք հասկնալու թէ արդեօք թուլմաս աւելի՛ երկմտեցաւ քան միւս աշակերտները: Մարկոսի, Ղուկասու և Յովհաննու աւետարանները, ամէն ալ կ'օգնեն ի վեր հանելու այս կէտը:

Ղուկասու աւետարանին մէջ կը կարդանք թէ Յիսուսի յարութեան օրը աշակերտներէն երկուքը երուսաղէմի մօտ գիւղ մը, Էմմաուս, կ'երթային: Ճամբան Յիսուս անոնց հետ միացաւ, և երբ երեկոյին հասան այն գիւղը՝ «անոնց հետ սեղան նստաւ» և ծանօթացուց ինքզինքը՝ հացը կտրելով: «Ու ելան նոյն ժամուն երուսաղէմ՝ դարձան» (Ղուկ. Ի. 33), ուր «մէկտեղ ժողովուած գտան տոմսեւ

մէկը»: Այս ժողովը կը յիշուի նաեւ ի Յովհ. Ի. 19 և Մար. Ժ. 14: Թուլմաս ժողովին մէջ էր: Երկու աշակերտները, որոնք տեսած էին Տէրը և որոնց սիրտերը իրենց ներսի դին կը բորբոքէին մինչ նա կը խօսէր իրենց հետ, պատմեցին զայս Յիսուսի աշակերտներուն, բայց ասոնք չհաւատացին: Դարձեալ, Ղուկ. Ի. 9-11 համարներուն մէջ կը կարդանք թէ Մարիամ Մագդալենային ու Յովհաննա և Յակոբոսին մայրը Մարիամ ու անոնց հետ ուրիշ կիներ ալ պատմեցին անոնց թէ իրենք տեսան Տէրը և խօսեցան անոր հետ, բայց «անոնց առջև ցնորական խօսքեր երեւցաւ անոնց զուցածը»:

Ուստի կ'երևի թէ առաքեալներէն ոչ մին Յիսուսի յարութեան հաւատաց ուրիշներու վկայութեան յենով: Արդ նայեցէք թէ ինչ զգացին անոնք երբ անձամբ «Ես» Տէրը: Այն ժողովին մէջ, ուր երկու աշակերտները չհաւատացող առաքեալներուն վկայութիւն տուին Յիսուսի յարութեան համար, դռները դոյ էին և Յիսուս ինքը երեւցաւ (Ղուկ. Ի. 36, Յովհ. Ի. 19): Բայց այս երևումը զարհուրեցուց և ահաբեկեց զանոնք: «Կը կարծէին թէ ոգի մը կը տեսնեն», թէ և դեռ նոր լսած էին վկայութիւնն երկուքին որոնք տեսած էին զնա, և թէ և լսած էին նաեւ կիներուն վկայութիւնը: Անոնց անհաւատութիւնը կ'իմացուի այն կերպէն որով Յիսուս վարուեցաւ անոնց հետ: Մարկոս կ'ըսէ, «Երեսնին զարկաւ իրենց անհաւատութիւնը և սրտերնուն կարծրութիւնը, վասն զի որոնց որ ինքը երեւցաւ մեռելներէն յարութիւն առած» իրենք չհաւատացին» (Մար. Ժ. 14): Ղուկաս կ'ըսէ, «Եւ ըսաւ անոնց, ինչո՞ւ խռոված էք, և ինչո՞ւ սիրտերնուդ մէջը խորհուրդներ կ'երկնէ: Տեսէք ձեռքերու ու ստրերու, որ ես ինքնս եմ. չօշափեցէք զիս ու տեսէք, վասն զի ոգին մարմին և ոսկորներ չունենար, ինտոր որ զիս կը տեսնէք որ ունիմ: Եւ աս ըսելով ձեռքերը ու ստրերը ցուցուց անոնց: Ու երբոր տակաւին իրենց ուրախութեւ

նէն չէին հաւատար՝ և զարմանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց, Ուտելէք մը ունի՛ք հոս: Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրախորիսի տուին իրեն: Եւ առաւ կերաւ անոնց առջև» (Ղուկ. Ի. 38-43): Յովհաննէս ալ կ'ըսէ, «Իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց անոնց. աշակերտներն ալ ուրախացան՝ երբոր Տէրը տեսան» (Յովհ. Ի. 20):

Այսպէս ուրեմն կ'երևի թէ միւս աշակերտները ճիշդ թուլմասի նման էին. չհաւատացին վկայութեան անոնց որոնք տեսած էին զՅիսուս: Դարձեալ, կ'երևի թէ Յիսուս անոնց տուաւ իր իսկու թեանն համար ճիշդ այն ապացոյցները զորս թուլմաս յայտարարեց թէ ինք ունենալու է: Ցուցուց անոնց իր ձեռքերը և ոտքերը և ըսաւ, «Շօշափեցէք զիս ու տեսէք»: Կերաւ անոնց առջև «կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրախորիսի»: Այս ապացոյցներուն տրուելէն առաջ «իրենց անհաւատութիւնը և սրտերնուն կարծրութիւնը» այնչափ էր որ Յիսուս «երեսնին զարկաւ» զայն:

Թուլմաս միւսներուն նման էր: Իբրեւ «ցնորական խօսքեր» նկատեց Յիսուսի յարութեան վերաբերեալ զրոյցները, և յայտարարեց թէ ինք ալ տեսներու է նոյն ապացոյցները զորս միւսները տեսած էին: Միւս աշակերտներն ըսին թուլմասի թէ «Տէրը տեսանք» (Յովհ. Ի. 25): Տարակոյս չկայ թէ պատմեցին անոր թէ ինչպէս համոզուեցան իրենք: Այն ատեն թուլմաս ըսաւ անոնց, «Թէ որ իր ձեռքերուն վրայ բռնեռներուն նշանը չտեսներմ, ու մատու բռնեռներուն տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխոթեմ» չեմ հաւատար»: Այս բոլոր խօսքերուն մէջ չեշտը տէր բայելին վրայ է: Թուլմաս կ'ըսէ, «Թէ որ ես չտեսներմ», ևն: Սակայն պէտք չունեցաւ փրկիչը չօշափելու ինչպէս միւսները չունեցան: Անոնք տեսան և հրաւիրուեցան չօշափել զնա, բայց ոչ իրենք և ոչ թուլմաս բռնեռներուն և նիզակին բացած անգութ վէրքերը չօշափելու չափ առաջ դացին: Հաւատացին «երբոր «Ես»,» նմանապէս թուլմաս. քանզի կատարեալապէս, ամբ

բողոքովին և սիրով անձնատուր ըլլալով գոչեց, «Իմ Տէրս և իմ Աստուածս»։

Լոկ յիշատակուած է թէ Թովմաս յարութեան օրուան երեկոյին միւս աշակերտներուն հետ չէր ժողովին մէջ. բայց որ և է պատճառ չէ նշանակուած։ Իր բացակայութեան համար երբեք պախարակելի չէ նա։ Թերեւս հիւանդ էր, թերեւս ուրիշի մը հիւանդութեան համար բացակայ գտնուեցաւ։ Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ինչ էր անոր բացակայութեան պատճառը։ Ութ օր յետոյ ժողովին մէջ էր, և երբ տեսաւ Տէրը՝ հաւատաց անոր նոյն փութով որով միւսներն հաւատացած էին երբ տեսան զնա։

Աւետարանիչներուն պատմած բոլոր այս իրողութիւնները կատարելապէս կը համաձայնին մարդկային բնութեան մէջ խորապէս տեղաւորուած սկզբանց հետ։ Այս անոնց ճշմարտախօսութեան մեծ ապացոյց է։ Աշակերտներուն բնական էր երկմտիլ։ Ճանչցած էին զՅիսուս իբրեւ մարդ մը։ Թէև նա սքանչելի մարդ էր իրենց համար, պատրաստ չէին անոնք իսկոյն ընդունելու թէ նա, իրենց աչաց իսկ առջև խաչելութեամբ սոսկ կալի մահուան մը մատնուելէ ետքը, դարձեալ ողջ պիտի երևէր իրենց։ Եթէ պատմուէր թէ փութով, դիւրաւ և առանց դժուարութեան հաւատացին անոնք այն մեծ եղելութեան, անբնական պիտի գտնէինք այդ պատմութիւնը։ Պիտի խորհէինք թէ մարդկային սրտի բնական գործողութեանց անհամաձայն է այդպիսի դիւրահաւանութիւն մը։ Սակայն երբ կը կարդանք զըրուածը և Մովսէսի և բոլոր մարգարէներուն գիրքերուն մէջ կ'ուսումնասիրենք Քրիստոսի նկատմամբ ըսուածները և կը նկատենք պտուղները զորս անոր փառաւոր Աւետարանը տուած է տաանուութիւն դարէ ի վեր, մեր հաւատքը ուրիշ վկայութեան պէտք չզգար։ Ամէն մարդկային սիրտ կարող է գոչել, «Իմ Տէրս և իմ Աստուածս»։

ԻՆՉՊԵՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ

Վհատելու չենք մեծութեան համար այն գործին որուն կը կանչուինք։ Ձմրան մէջ արևուն և քնացող դարբեաց ու ծաղիկներուն միջեւ արամախօսութիւն մը երեւակայենք։ Արեւը կ'ըսէ, «Ելէք. ժամանակ է որ սկսիք զեղեցկացնել երկիրը։ Դաշտերը կանաչ գորգ մը կ'ուզեն, և պարտէզները և բլուրները կողերը շուշաններով և վարդերով պծնազարդուելու են»։ Եւ իստի երկու երեք չիւղիկներ, որ նոր յաջողած են բարձրանալ պաղ հողին մակերեսէն, կը պատասխանեն. «Ինչպէս կրնաս ակնկալել որ մենք այս մեծ աշխարհը լեցնենք զեղեցկութեամբ։ Մենք անոյշ հոտ չունինք. նաեւ երկու երեք ենք ընդ ամենայն, և հողիւ հաղ կրնանք զմեզ տաք պահել այս ձմեռային ցուրտ եղանակին մէջ»։ Սակայն արեւը գետնին առատապէս

կը հաղորդէ իր ջերմութիւնը և լոյսը, և ընդ հուպ խոտի երկու երեք չիւղերը կը բազմանան բերապատիկ և միլիոնապատիկ, և գրեթէ առանց անոնց զգալուն՝ դաշտերը կը կանաչանան, և պարտէզները և բլուրները կողերը կը պծնազարդուին գեղեցկապէս։ Ձմրմութեան, լուսոյ և անձրևներու արդիւնքն է այդ։ Եթէ հարցնենք թէ ինչպէս կրնանք սկսիլ և յառաջ տանիլ Քրիստոսի գործը, մարդոց հոգեւոր փրկութիւնը, թերեւս վատինք։ Մենք չենք կրնար ընել այդ գործը, բայց կրնանք մեր սիրտերը բանալ աստուածային ջերմութեան և լուսոյ առջև, և ճիշդ ինչպէս գրեթէ հարիւր միլիոն մղոնի հեռավորութենէ մը ծագող արևուն ճառագայթները և զօրութիւնը կը կեդրոնանան խոտի նուրբ չիւղիկներու վրայ մինչև որ կը փոխակերպի բովանդակ երկիրը, նոյնպէս Աստուծոյ սէրը և զօրութիւնը կը հասնին մարդկային սեռին խոնարհագոյն և տկարագոյն անդամներուն անգամ, և ամէն բաց սրտի մէջ մտնելով կը սրբեն և կը գեղեցկացնեն անհատները, և ասոնց ձեռամբ պիտի լուսաւորեն և նորոգեն աշխարհը։

ԴԵՌԱՍԻՆԵՐՈՒ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ ՈՂՆԱՅԱՐԸ

Տղայք, մանաւանդ իրենց նկարագրին կազմութեան քան իրենց մտաց ճոխացման համար, աւելի առաջնորդուելու պէտք ունին քան բան սորվելու. այնպէս որ պէտք է անոնց բարոյական ողնայարի կազմութեան գործը նախադաս ընել, իսկ անոնց օգտակար ծանօթութիւններ տալու գործն յետագայ։ Աղէկ բան է զիտնալ Յուդայի և Իսրայելի իշխաններուն ցանկը ծայրէ ի ծայր, վասն զի ամէն զիտութիւն աղէկ է. բայց բարոյական ճշմարտամի ժամանակ նշանաւոր օգուտ չմատուցաներ այդ։ Կրթական ամէն յաջողակ դրութեան նպատակն ըլլալու է փորձութենէ չյաղթուելու հօր շարժառիթներ տալ աղայոց։ Կեանքի տագնապալից ժամերն են որ կեանքն իր նպատակակէտին կ'ուղղեն։ Ձաւակը կամ աշակերտը պատրաստուած է այդպիսի ժամերու համար։ Կրնա՞ք ընել բան մը որով անոնք յարմարին այդ ժամերուն։ Աւստրալիոյ անգղիացի միսիոնարներէն Քոլրիֆ ֆէթիսըն որ մարտիրոսական մահուամբ մեռաւ, իր տղայութեան ժամանակ ուրիշ տղայոց նման չափազանց կը սիրէր անգղիական տեսակ մը գնդախաղ, և ոչ միայն կը սիրէր այլ և անսովոր ճարտարութեամբ կը խաղար։ Խաղին անդամոց համար պատրաստուած հացկերոյթներու առթիւ սովորութիւն էր բաժակներ պարպել, և շատ անգամ ալ այնպիսի երգեր երգել որ անվայել են։ Այսպիսի հացկերոյթէ մը առաջ ֆէթիսըն ըսաւ խաղապետին թէ չուղեր որ սեղանի ժամանակ անբարոյական կամ անհամեստ բան մը տեղի ունենայ։ Իր այս բողոքն ապարդիւն եղաւ, վասն զի երեկոյին խաղընկերներէն մին ոտք ելաւ և սկսաւ երգել երգ մը զոր լսել համեստ տղայոց անվայել կը սեպէր ֆէթիսըն։ Անմիջապէս ելաւ աթոռէն և ըսաւ, «Եթէ այս պիտի շարունակուի, ևս կը մեկնիմ սենեակէն»։ Շարունակուեցաւ, ուստի և ֆէթիսըն սենեակէն մեկնեցաւ։ Յաջորդ օրը մետասանից պիտին (խաղապետին) նամակ մը գրեց սա իմաստով թէ ինք պիտի հրաժարի ակումբէն, եթէ գոհացուցիչ քաջարութիւն մը չարուի նախորդ օրուան զէպքին համար։ Խնդրուած բացատրու-

թիւնը արուեցաւ. և ֆէթիսըն մնաց ակումբին մէջ։ Սակայն անոնք որ գիտէին թէ ո՞րչափ կը սիրէր գնդախաղը, կը հասկընային թէ ինչ զոհողութիւն կ'ընէր նա անկէ հրաժարին յանձն առնելու։ Ահա ֆէթիսըն, մինչ տղայ էր, իր այս ընթացքով դաւանեցաւ զՔրիստոս։ Տարակոյս չկայ թէ անոր համար մեծ փորձութիւն էր լուռ մնալ և թողուլ որ զեղծ և չար բանը տեղի ունենար առանց ուշադրութիւն դրաւելու։ Սակայն այդպիսի պարագայից մէջ լուռ մնալն ուրիշ բան պիտի չըլլար բայց եթէ անհաւատարմութիւն առ Տէրն որուն կը ծառայէր։ Լուրթիւնը, գէթ ֆէթիսընի համար, զՔրիստոս ուրանալ պիտի ըլլար։

ԳՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

[Խմբագրական]

Աւետարանական Դաշնակցութեան հրաւերին համաձայն, աղօթքի և օթնեակին մէջ օր մը քրիստոնեայք միասնաբար աղօթեցին ընդհանրական եկեղեցւոյ համար։ Երկու իմաստ կրնայ ընծայուիլ այս ասացուածին։ Ընդհանրական եկեղեցին կրնայ բովանդակել բոլոր այն անձերը զորս Քրիստոս կը ճանչնայ իբրեւ իր հետեւողները, անտեսանելի եկեղեցւոյն անդամները՝ որոնց անունները գրուած են երկրիւք։ Այս եկեղեցւոյն համար մարդկային վիճակագրութիւն չկայ։ Մարդն անկարող է կարդալ մէկ սրտի անգամ գաղտնիքները, և ո եւ է անձի համար յաւակնութեան լրումն է ելլել ըսել թէ քանի՞ հազար կամ միլիոն անձինք կան որոնց սիրտերն ուղիղ են Աստուծոյ առջև։ Դարձեալ, ընդհանրական եկեղեցին կրնայ բովանդակել բոլոր այն անձերը որոնք քրիստոնեայ անունը կը կրեն։ Մենք կ'ընտրենք այս իմաստով հասկնալ զայն։

Դիտենք թէ այսպիսիներու թիւը, եթէ ի հաշիւ առնենք նաեւ քրիստոնեայ ծնողաց զաւակները, իբր 400,000,000 է, և աղէկ է որ յիշենք թէ քանի՞ կարեւոր կէտերու մէջ իսկապէս համաձայն են իրարու հետ։ Եթէ հնար ըլլար ի մի վայր հաւաքել այս բոլոր քրիստոնեաները և առաջարկել որ ոտքի վրայ ելլեն անոնք որոնք Աստուածաշունչը կը համարին Աստուծոյ Խօսքը և ուրիշ գիրքերէ տարբեր, գրեթէ բովանդակ ժողովը ոտքի վրայ պիտի տեսնէինք, թէ պէտ ներշնչութեան բնութեան նկատմամբ բոլորովին տարբեր տեսութիւններ գրանուէին։ Նոյն ընդհանուր հաւանութիւնը պիտի արուէր սա յայտարարութեան թէ Քրիստոս է Որդի Աստուծոյ, ճշմարիտ Աստուած և ճշմարիտ Մարդ. միայն անշան փոքրամասնութիւն մը պիտի գատուէր ընդհանրութեան կարծիքէն։ Նոյնչափ միաձայնութեամբ պիտի ըսէր նոյն մեծ ժողովը թէ Քրիստոս, իր մահուամբ, մեղաց քաւութիւն ըրաւ և աշխարհի փրկիչն եղաւ։ Նմանապէս գրեթէ ամէնքը պիտի խոստովանէին միասնաբար թէ կը հաւատան յաւերտենական կինաց, և դատաստանի մը օրուան որ պիտի գայ տակաւին և յորում ամէն ոք պիտի դատուի իր գործերուն համեմատ։ Մեղմէ ոմանք թերեւս պիտի դարձանային տեսնելով թէ քրիստոնէից մէջ մինչև ո՞ւր կը հասնի կարծեաց ընդհանուր համաձայնութիւնը։

Մեղմէ ոչ մին զգալու է թէ անկարեւոր են տեսութիւններն եկեղեցւոյ այն մասնաւոր ճիւղին որուն ինք կը պատկանի։ Կըրնանք ամենէն աւելի սիրել եկեղեցւոյ այն ճիւղը որուն կը պատկանինք, և նախանձ

ուշիննալ անոր համար ճիշդ ինչպէս ամենէն աւելի կը սիրենք մեր գերդաստանին այն ճիւղը որուն մենք կը պատկանինք, մինչդեռ նոյն ժամանակ սէր ունինք ընդհանուր գերդաստանին վրայ եւ բոլոր մեր ազգականները կը համարինք մեզի աւելի մօտ քան միւս մարդիկը: Դաւով կը օհական դադափարի տարբերութիւններուն, ի սրտէ կրնանք համակերպիլ այն օրէնքին որ ընդհանրական եկեղեցւոյ այլ եւ այլ ճիւղերուն կ'արգելէ իրարու հակառակ գրել: Եւ ինչո՞ւ գրեն իրարու հակառակ: Այդ ընթացքով եկեղեցւոյ շատ քիչ օգուտ յառաջ եկած է անցելոյն մէջ եւ շատ վնաս: Թող ամէն եկեղեցի, եւ աստուածաբանական ամէն դպրոց, պարզ եւ յստակ լեզուով յայտնէ իր հաւատքը եւ այդ հաւատքին աստուածաշնչական եւ ոչ-աստուածաշնչական հիմքերը: Վէճի ժամանակը, եթէ երբեք կար պայքարի ժամանակ, անցած է: Ինչ որ դարուս կը վայելէ՝ սա է որ մարդիկ անաշտութեամբ կարգան եւ անձամբ կ'ընեն ինչ որ կ'ըսուի աստուածաշնչական ճշմարտութեան նկատմամբ տարբեր տեսութիւններու ջատագովներուն կողմէն, եւ խղճի մտօք ընդունին զայն որ իրենց ուղիղ կը թուի եւ անոր հետեւին:

Ինչ վսեմ բան կ'ըլլար եթէ միաբանական այս աղօթքը, զոր կը մատուցանեն աւետարանական եկեղեցիները, ընդհանրական ըլլար: Պատճառներ կան որով տարւոյն առաջին եօթնեակը միաբանական աղօթքի յարմար ժամանակ կը թուի: Սակայն եթէ, այդ աղօթքը Աւագ Ծառաթուն մէջ կամ ուրիշ ժամանակ մատուցուելով, կարելի ըլլայ քրիստոնեայ կրօնքներու միաբանութիւնը ձեռք բերել, կ'արժէ ժամանակը փոխել: Դիցուք թէ այս փոփոխութիւնն ըլլայ եւ թէ յունագականներ, լուսաւորչականներ, կաթոլիկներ, յակոբիկներ, նեստորականներ, բողոքականներ եւ բոլոր ուրիշ քրիստոնեայք միասնաբար աղօթեն ընդհանրական եկեղեցւոյն համար, որպէս զի փոխադարձ սէր եւ համակրութիւն գոյանայ եւ ածի Գրիստոսի հետեւողներուն միջեւ եւ ամէն դառնութիւն փարատի: Դիցուք թէ քրիստոնեայ եկեղեցւոյ ամէն ճիւղ մատուցանէ սա աղօթքը: «Եթէ կայ կարեւոր ճշմարտութիւն մը զոր մենք տեսած ենք եւ ուրիշ քրիստոնեաներ չեն տեսած, կամ զոր անոնք տեսած են եւ մենք չենք տեսած, ո՞վ Տէր, դուն բաց ամենուս աչքերը եւ ազատէ ժողովուրդդ ամէն մոլորութենէ»: Այսպիսի միաբանական աղօթքն իզուր չկրնար ըլլալ: Բաժանումները փորձուցան երկար ժամանակ, եւ արդիւնքը գոհացուցիչ չեղաւ: Հիմա թող ամբողջ եկեղեցին փորձէ ընտանեկան ոգին հանդերձ փոխադարձ աղօթքով եւ համակրութեամբ, եւ նայի թէ աւելի առատ պտուղ չի՞ քաղուիր:

Երեք բան կայ որոնց համար հարկ է այս ընդհանրական աղօթքը: Մին է ճշմարտութեան հիման վրայ հաւատացելոց համաձայնութեան աճումը եւ կատարելագործումը: Ինչպէ՞ս ուսանողին ստացած գիտութիւնը հիմ մը կ'ըլլայ աւելի գիտութիւն ստանալու, նոյնպէս համաձայնութիւնը զոր ենթադրեցինք՝ միջոց մը ըլլալու է համաձայնութիւնն աւելի կատարեալ ընելու: Բայց համաձայնութիւն մը չկրնար կատարեալ եւ մնայուն ըլլալ առանց ճշմարտութեան վրայ հիմնուելու: Բոլոր աստիճանները, կամ բոլոր քրիստոնեաները, կրնան ժամանակ մը միասնաբար պաշտպանել սխալ տե-

սութիւն մը կամ հայեցողութիւն մը, բայց անվրէպ կը հասնի ժամանակ մը երբ գիտնալան մը, աւելի լոյս ստանալով, կը զատուի միւսներէն: Ծշմարտութիւնն աւելի յարգի է քան մինչեւ անգամ համաձայնութիւնը: Բայց աստի, ինչպէս ըսինք, համաձայնութեան մի միայն խարխիւն է այն: Եկեղեցին զգալու է թէ՛ ճշմարտութեան, թէ՛ համաձայնութեան կարեւորութիւնը, ինչպէս զգաց Տէրն մեր: Նա ըսաւ թէ «Ասոր համար աշխարհք եկած եմ որ ճշմարտութեան համար վկայեմ»: ան ամէնը որ ճշմարտութիւնն է՝ իմ ձայնիս ականջ կը դնէ:» Եւ աղօթեց որ աշակերտները սրբուին ճշմարտութիւնով, բայց աղօթեց նաեւ որ բոլոր իր հետեւողները կազմեն ներդաշնակ մարմին մը: Լոկ համաձայնութիւնը բաւական չէ: Ծշմարտութիւնն անհատաբար ստանալն ալ բաւական չէ: Գրիստոնէական ջանքի եւ քրիստոնէական աղօթքի որոշ նպատակն համաձայնութիւն ըլլալու է ճշմարտութիւնն ընդունելու եւ պաշտպանելու մէջ: Եթէ այս կրկին նպատակով ոգեւորուին բոլոր քրիստոնեաները, սքանչելի յառաջդիմութիւն պիտի տեսնենք եկեղեցւոյ մէջ:

Ընդհանրական աղօթքի երկրորդ առարկան է մեծագոյն հաւատք անտեսանելի բաներու վրայ: Նախնի քրիստոնեայք շատ տարիներ այնչափ մօտ էին Փրկչին կենաց մեծ դէպքերուն որ այն դէպքերը շատ իրական կը թուէին անոնց: Յորչափ ժամանակ կրնար մէկն ըսել, «Մեծ հայրս ինձի ըսաւ թէ խօսած է՝ մէկուն հետ որ տեսած էր Յովհաննէս առաքեալը» լսողը կարծես անձնական կապակցութիւն մը կ'ունենար Աւետարանի պատմութեան հետ: Ծատ տարիներ ալ նախնի քրիստոնեայք կարծես կը սպասէին որ Գրիստոս շուտով գար փառքով: Դարձեալ, անոնց ուշադրութիւնը դրաւ ուրիշ քիչ առարկաներ կային այն ժամանակ: Գիտութիւնն իր մանկութեան մէջ էր, արդի գիւտերն անձանթ էին, գիրքերը սակաւաթիւ էին, եւ կեանքն այն պարզ եւ մանկական բնութիւնն ունէր որուն համար հաւատքը զիւրին բան է: Հիմա աշխարհ ունի անհամար հրապոյրներ որ մեր ամբողջ ուշադրութիւնը կը գրաւեն, եւ գիտական ոգին ամէն տեղ ծաւալած է եւ կը խնդրէ ամէն բան հետազոտելու արտօնութիւնը: Յառաջացեալ քաղաքակրթութիւնն ստացուած բոլոր ֆիզիքական եւ մտաւորական շահերը շնորհակալութեան արժանի նիւթեր են, բայց չեն ազդեր անտեսանելի իրաց ճշմարտութեան կամ կարեւորութեան վրայ: Չեն կրնար երկրի վրայ մեր օրերը «Թիզերու չափ»էն աւելի ընել, կամ յաւիտենականութեան համար պատրաստուելու անհրաժեշտ հարկը ջնջել: Դպրոցական դասանքներն օգտակար են աշակերտին, բայց վնասակար կ'ըլլան եթէ անոր զանց ընել տան իր ուսումները որոնց համար կը դառնուի նա դպրոցին մէջ: Նմանապէս մեր երկրաւոր կենաց յաջողութիւնը օգտակար է, բայց վնաս կու տայ մեզի եթէ մեզի մոռցնէ յաւիտենականութիւնը, որուն համար պատրաստուելը մեր զինաւոր գործն է հոս: Բոլոր քրիստոնեայք վայելչապէս կրնան միասնաբար աղօթել որ աւելի գործնական ըլլայ մարդոց հաւատքն Աստուծոյ վրայ, Հոգւոյն Սրբոյ ազդեցութեան վրայ, երկնից եւ յաւիտենականութեան վրայ:

Ընդհանրական աղօթքի երրորդ նիւթն է կեանքի աւելի սրբացում եւ նուիրագոր-

ծում: «Առաք» բառը երկու իմաստով դործածուած է Աստուածաշունչին մէջ: Առաք մարդիկ անոնք են որոնք բարոյապէս մաքուր եւ ուղիղ են, որոնք իրենց Արարչին պատկերը կը կրեն: Սակայն կը կարգանք նաեւ սուրբ օրուան, սուրբ տաճարի եւ սուրբ երախայրիքի վրայ: Այս բաներն ինքնին բարոյական բնութիւն չունին, բայց սուրբ են Աստուծոյ նուիրուած ըլլալով: Գրիստոնեայք, այս երկու իմաստով, աւելի սուրբ ըլլալու են: Եթէ բոլոր քրիստոնեայ անունը կրողները սուրբ եւ օգտակար կեանքով ապրին, «ամբարշտութիւնը ու աշխարհային ցանկութիւնները» ուրանան, եւ հոգեշահ եւ սիրալիր կենցաղի եւ ազնիւ նկարագրի օրինակներ տան, այսպիսի կենդանի նամակներ կը հասկցունին եւ իրենց վկայութեան զօրութիւնն անդիմադրելի կ'ըլլայ: Սակայն ամենայն ապահովութեամբ այսպիսի սրբութեան եւ ուղղութեան առաջնորդող շարժառիթը սա զգացումն է թէ մենք մերը չենք, այլ Գրիստոսի կը պատկանինք եւ անոր փառքին համար պարտիմք ապրիլ: Պէտք կայ սա աւելի խորին զգացման թէ Գրիստոս գնեց զմեզ իր արեամբ եւ թէ մեր կենաց գործն է անոր ծառայել:

Երանի՜ թէ բոլոր քրիստոնեայք ցանկան եւ աղօթեն այս երեք բաներուն համար. եւ Աստուած լսէ՛ եւ ողորմութեամբ պատասխանէ՛ անոնց աղօթքներուն:

ՄԵՌՆԵԼԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՌՈՐՈՒԹԵԱՆ
ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այս նիւթին վրայ դրող անձ մը ըսած է, «Ինչպէս որ ապրողներուն համար գրեթէ չկայ բան մը այնչափ խորին ուշադրութեան արժանի որչափ գետեղն իրենց սիրած եւ կորսնցուցած անձանց մարմինները, նոյնպէս թերեւս չկայ ուրիշ բան մը որ այնքան որոշէ ժողովուրդի մը վիճակը եւ նկարագիրը որքան իրենց մեռեալներուն մարմնոց հետ վարուելու եղանակը» Իբրեւ նախաբան կրնայ ըսուիլ ուրեմն թէ ոչ մէկ սովորութիւն աւելի պարզ կերպով կ'որոշէ ժողովուրդի մը գիրքը եւ աստիճանը քաղաքակրթութեան մէջ, քան վախճանեալներուն մարմնոց ցուցումը խնամքը: «Յաճախ անհաշիւ եւ բարբարոս ժողովուրդք անհոգութեամբ իրենց մեռելներուն մարմինները կը թողուն ողջերուն ճամբուն վրայ, եւ կան քանի մը օրինակներ որ կը ցուցնեն թէ արհեստականապէս կատարուած կարգադրութեան նպատակն եղած է ողջ մնացողներուն մէջ պահել մեռնողին մարմինն պահուած մէկ մասը, օրինակի համար ոսկեղօծեալ գանկ մը:» Եւ սակայն մարդկային սեռին ընդհանուր միտումն եւ զած է մեռեալները վերցնել ողջերուն աչքին առջեւէն: Այս վախճանին հասնելու զանազան կերպերուն գլխաւորներն են երեք. (1) Մարմինը պարզապէս ամփոփել հողի կամ քարի մէջ, (2) մարմինն այրել եւ աճիւնը թաղել, եւ (3) մարմինը դնուել:

Ասոնց առաջինը, այն է՝ մարմինը պարզապէս հողի կամ քարի մէջ ամփոփելը, այդ երեք կերպերուն մէջ ոչ միայն ամենէն աւելի ընդհանրացած ծաւալածն է, այլ նաեւ ամենէն կանոնաւոր գործադրուածը, որչափ գիտենք Պատմութիւնէն: Ի սկզբան, անտարակոյս, թաղման արարողութիւնը պարզ էր եւ առանց սեթեւեթի. բայց քանի՜ յառաջ գնաց քաղաքակրթութիւնը, երթալով փառաւոր եղան թաղումները: Եւ

ինչ ինչ երկիրներու եւ դարերու մէջ այն աստիճան արարողական շքեղութիւններու հասաւ բանը՝ որ հիմա անհաւատալի կը թուի, բայց անոնց մնացորդները տակաւին կը տեսնուին մեր այժմու յուզարկաւորութեան եւ թաղման հանդէսներուն մէջ։ Ոչ ինչ աւելի շքեղ կրնայ ըլլալ քան յոյն կամ կաթոլիկ եկեղեցւոյ բարձր աստիճանաւորի մը յուզարկաւորութեան եւ թաղման հանդէսը, թէեւ այդ արարողութիւնները յարմար կամ աղբիւրիկ չեն թուիր ոմանց։ Տարակուսելի է թէ արդեօք կը գտնուի՝ կամ կրնայ գտնուիլ յուզարկաւորութեան հանդէս մը արարողութիւն մը այնպէս ստուգել վսեմ ինչպէս անոնք որ կը կատարուին Ուէսթմինսթըրի Սքայալայնին մէջ։ Այսպիսի թաղման մը մէջ ամէն բան կը նպաստէ հրաւիրելու ամենէն ակնածելի եւ ամենէն վսեմ եւ վեհ մտածողներ։ աղօտ կրօնական լոյսը, որ կը սպրդի կ'անցնի բարձր երկնից դէմ գտնուող նկարէն պատուհաններէն, կամ մարներու եւ սիւներու եւ շիրիմներու երկայն շարքը, լուսթիւնը որ կը խղուի դարձանական վսեմ պաշտամունքով, երգեհոնին խոր ձայնով եւ երգիչներուն երգերով որ հրեշտակներու հետեւանց լսուած երգերու կը նմանին, նա մանաւանդ սա մտածումը թէ մեր չորս կողմը ամէն տեղ կը կենան ասիւնները այնպիսեաց որք իրենց համբաւով երբեմն կը լեցնեն աշխարհը։ Ուէսթմինսթըրի մէջ թաղում մը այս կերպին ամենէն փառաւորն է։ Թաղման եւ զանակներու շարքին մէջ մէկ ծայրը կը կենայ։ Միւս ծայրը կը կենան այն գարշելի եւ սոսկալի արարողութիւնները որ ի դորձ կը դուրս կուգան երկրից ելլելու մէջ։ Աշանթի, Տահոմէի, հին Մեքսիքոյի, Հարաւային Մոլու կղզիներէն ոմանց եւ (առաջ) Հնդկաստանու մէջ։ Փիճի Կլզեաց քրիստոնէութիւնն ընդունելէ առաջ ունեցած սովորութիւնն էր հետագայն։

Երբ զլսաւոր ցեղապետ մը թաղուէր, մարմինը ամենայն շքեղութեամբ կը դրուէր ընդարձակ մարգագետնի մը վրայ հանդիսատեսներու խումբ բազմութեան առջեւ։ Մեծաւոր զլսաւոր կիներ ընկնէին վերջին աստիճան ճաշակի եւ ճարտարութեան համաձայն կը զարդարուէր, յետոյ յառաջ կը քայլէր եւ կուգար կը նստէր ամուսնին մարմինն մօտ։ Չուան մը կ'անցուէր վիզէն եւ ութ տասը հոսկու մարդիկ կը քայլէին չուանը մինչեւ որ կիներ խեղդամահ ըլլար։ Այնուհետեւ անոր մարմինը կը դրուէր ցեղապետին մարմինն քով։ Այս կերպով չորս կիներ կը զոհուէին, եւ անոնք ամէնքն ալ կը թաղուէին միակ գերեզմանի մը մէջ, մէկը մարդուն վրայ, մէկը տակը, միւս երկուքն մին անոր աջ եւ միւսը ձախ կուշտը։ Այս արարողութեան նպատակն այն էր որ ցեղապետին հողին միայնակ չանցնի երթայ անտեսանելի աշխարհը, եւ այսպիսի զոհով մը միահաղոյն ապահովուէր անոր ապագայ երջանկութիւնը։

Միւս երկու կերպերը, ինչպէս ըսուեցաւ, մարմինն զմուտմը եւ զիակիզութիւնն են։ Չմուտմը անձանթ չէր նախնի Երբայեցոց։ Յոմախ ակնարկութիւն կ'ըլլայ Սուրբ Գրոց վերջին մասանց եւ մանաւանդ Նոր Կտակարանին մէջ մարմինը հակահեղինակ եւ անուշահոտ նիւթերով զմուտմը վրայ։ Բայց Եզրիպոս էր տիրապէս զմուտմն կամ զիակիզութեան երկիրը։

Երբորդ կերպը, մարմինն այրեն է, կամ զիակիզութիւնը։ Շատ աղբիւր զիակիզութիւն ի դորձ կը դնեն։ Լաւագոյն օրինակներն են Նախնի Յոյնք եւ Հռոմայեցիք։ Նախնի Յունաց մէջ երկու մեթոտներն ալ — զիակիզութիւն եւ թաղում — ի դորձ կը դրուէին, բայց կամաց կամաց ընդհանրացաւ զիակիզութեան սովորութիւնը։ Վասն զի կը կարծուէր թէ կրակը մարդուս երկնաշին մասը կը մաքրէ զատելով զայն մարմնին աղտոնութիւններէն, եւ այսպէս կարողացնելով զայն թոշիլ մաքրագոյն գաւառները։ Յոյներէն աւելի Հռոմայեցիք յառաժ էին զիակիզութեան սովորութեան, թէպէտ կանխագոյն դարերուն մէջ կը թաղէին իրենց մեռելները։ Դիակիզութիւնն ընդհանրացաւ հռոմէական հասարակագետութեան վախճանին, այն է՝ քրիստոսի ծնունդէն առաջ։ Կայսրերուն իշխանութեան ժամանակ գրեթէ ընդհանրացած էր, բայց հետզհետէ անհետացաւ քրիստոնէութեան ծաւալման հետ։

ԵՐԿՐԱՌՈՒՆՏԻՍ ԿԵԴՐՈՆԸ

[Չենք կրնար երաշխաւորել յօդուածին մէջ արտայայտուած վարկածին ուղիղ ըլլալը, բայց միանգամայն չենք գիտեր թէ կը գտնուի՝ անոր սխալ ըլլալն ապացուցանող անձ մը։]

Երբեք կանգ առած էք մտածել սա իրողութեան վրայ թէ ամենայն հաւանականութեամբ երկրիս կեդրոնն է ոսկի, էլէրիս եւ փլաթին գունտ մը։ Այս մետաղները հարկաւ լոյծ վիճակի մէջ կը գտնուին։ Իրիտիւմը ճիշդ կեդրոնը — այսինքն համարելով թէ առայժմ աւելի ծանր մետաղ մը չեն ճանչնար մարդիկ որ գրաւէ անոր տեղը — յետոյ փլաթինը, յետոյ ոսկւոյ գունտը որ կը չըջապատէ միւս երկուքը։

«Բայց» կ'ըսէք, «ինչ ապացոյց ունինք թէ ձեր նախադասութիւնն է հաւանական երթադրութիւն»։ Կը պատասխանեմ, թէ գէթ երկու ապացոյց ունինք, եւ թերեւս աւելի։ Նախ՝ յիշեալ երկու մետաղները ծանօթ ամենէն ծանր նիւթերն են ծաւալ ծաւալի հետ բաղդատելով։ Այս ըլլալով իրողութիւնը, անոնք բնականապէս պիտի քայլուին դէպի մեր մոլորակին կեդրոնը։ Սկիզբէն, ինչպէս Մովսէս պիտի ըսէր, երկիրս լոյծ էր եթէ չէր կազային։ Երկիրս թէ՛ լոյծ թէ՛ կազային վիճակի մէջ ըլլար՝ յիշեալ ծանր մետաղները հալած վիճակի մէջ կը գտնուէին։ Կամաց կամաց խտնալով այդ մետաղները կեդրոնը հաստատուեցան։ Նախ իրիտիւմը (վերջ յիշուած են թաղութեամբ), յետոյ փլաթինը, յետոյ ոսկին։

Դարեր առաջ, երբ երկրագունտիս կեդրոնը բարակ, շատ բարակ, էր այժմ ծանօթ եղող բոլոր ոսկիները դուրս փխուեցան հրաբուխներու բորբոքմանց ժամանակ։ Այս վերջի յիշուած իրողութիւնն է երկրորդ պատճառը հաւատալու թէ մեր երկրագունտը ունի ոսկի կեդրոն մը որ կը պատէ իրիտիւմէ եւ փլաթինէ կորիզի մը շուրջը։ Երբորդ պատճառ մը հաւատալու թէ ոսկի կայ երկրագունտիս կեդրոնը, սա է։ Երկրագունտիս, իբրեւ ամբողջութիւն մը, նայն ծաւալն ունեցող շուրջ գունտի մը հինգապատիկ ծանրութիւնն ունի, մինչ նոյն արտաքին կեդրոն կազմող ապառաժները շուրջն ունաղ քան երեք անգամը ծանրութիւն ունին։

ԾԱՂԿԱԽՏ

Ծաղկախտը այնպիսի հասարակ համաճարակ հիւանդութիւն մըն է որ ամէն տարի մէկ երկու անգամ կը պատահի։ Եւ հաղուած դէպ բան է որ մարդ չափահասութեան ժամանէ առանց անկէ բռնուելու։ Այնպիսիք որ երբեք բռնուած չեն ծաղկէ, մասնաւոր առանձնաշնորհութիւն մը վայելած են, վասն զի հաւանականապէս ամէն չափահաս շատ անգամ ենթակայ եղած է անկէ բռնուելու վտանգին։

Կ'ըսուի թէ Լայփցիկ քաղաքին մէջ ծաղկախտի համաճարակ մը կանոնաւոր կերպով կը պատահի ամէն տարի մանկանց դպրոցներուն բացուելէն ետքը։ Բայց թէպէտ ծաղկախտը յաճախ պատահի եւ սովորաբար մեղմ ըլլայ, պէտք չէ որ անկարեւոր բան մը համարուի։ Ծաղկէ բռնուած տղան պէտք է որ տան մէջ պահուի, մինչ տակաւին կը տեսնուին մօրթին վրայ դոյացած նշանները, եւ անկողինին մէջ մնայ մինչ տենդ ունի։

Այդ ախտին վրայ գրող երեւելի գիտուն մը մօտեքս կը շեշտէ սա իրողութիւնը թէ ախտը կրնայ ընդարձակուիլ յառաջ բերել վիզին աւելային գեղձերուն վրայ, որք կրնան դնտախտային հիւանդութեան մը վառարան ըլլալ։ Սաստիկ ծաղկախտին անցնելէն ետքը պէտք է յարմար դօրացուցիչ գործածել։

Դիզենթերիա զոր ախտը կը թողու երբեմն, հարկ է բժշկի ձեռքը դարձանել։ Երեսին վրայ գտնուած նշաններուն աղէկ խնամ տանելու է որ սպիններ չգոյանան։

Ախտին բուժուելէն ետքը անդաւար ուտեստ եւ մաքուր օդ պէտք է, որպէս զի մի՞ գուցէ ֆիզիքական տկարութիւն չարուանակէ իբրեւ հետեւանք ախտին։

ԱՅԼԵԻԱՅԼԲ

Թերեւս շատեր չեն գիտեր թէ ինչպէս կը վարուին գերմանացիք իր կիներ ծեծողին հետ։ Անգութ այրը պարտական է այն շաբաթն ամբողջ գործել եւ վարձքին վճարման օրը իր ամբողջ շաբաթուան վարձքը իր կնոջ տալ եւ բանտարկուիլ շաբաթ գիշեր եւ կիրակի օրը։ Երկու շաբաթուան այսպիսի պատիժ մը մարդու մը բոլոր չարութիւնը կը բուժէ։

—Մեծին Հերովդէսի մէկ կիտարձանը, որ կը կարծուի թէ վաւերական է, մօտեքս գտնուած է Երուսաղեմի մէջ։ Չայն գնած է ոռու կառավարութիւնը, Սր. Փեթրոս պուրկի վանքին մէկ թանգարանին համար։

ՅԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԷ

ՊԱՏ. ՍԻՍՈՆ ԴԱԻԹԵԱՆ

Աւետիքի յարգոյ ընթերցողաց շատերուն ծանօթ է սիրեցեալ ծերունի հայրիկը, Պատ. Սիմոն Դաւիթեան. ուստի կը վախճալմ մի քանի տեղեկութիւններ տալ իր հիւանդութեան ժամանակի խօսքերուն վրայ։

Իսկ զիտեմ թէ ամէն լուղին մեղ հետ կ'ողքան որ կ'որոշուին այդպիսի անձնուրաց եւ հայկաբան պաշտօնեայ մը։ Իր հայասէր հոգին մինչեւ վերջին օրերուն մէջ ցուցուց։ Հնութեանց եւ ծանօթութեանց շտեմարան էր։ Որչափ ալ խօսէր՝ միշտ նորանոր տեղեկութեամբ ունկնդիրը կը հետաքրքրէ։ Իր կտորակ բայց աղբու եղանակաւ մեղաւորը միշտ Փրկչին ոտքն կը տանէր երեւակայութեամբ։ Իր մեղմ ձայն եւ գողտրիկ

եղանակն շատ դժուար էր։ Մանաւանդ իր աղօթքներն կարծես պարզապէս իր երկնաւոր Հօրն հետ խօսակցութիւն էին։ Երբեմն խոր հառաչանք կը հանէր այն անձանց համար որ մինչեւ Գողգոթա չեն դիմեր։ Արդարեւ չնաշխարհիկ անձնաւորութիւն մըն էր Պատ. Սիմոն, հայր եւ բարեկամ աղքատաց, հիւանդաց, վշտացեալոց, պանդխտաց։ Ոչ ոք կրնար զինք տեսնել եւ չօգտուիլ։ Ամենուն բեռն առանձին կը նկատէր եւ ամենուն յարմար խրատներ կու տար։ Հայ մ'էր որուն ներսի դին ներսութիւն չկար։ Կատարեալ տիպար քրիստոնէի, օգտեալ էր ամէն առաքինութեամբ։ Զկար անձ մը որ անոր վրայով լաւ չխօսէր։ Այսուհետեւ ո՞վ պիտի գրէ Աւետիքի սիւնակներուն մէջ այնպիսի յօդուածներ որպիսի էին հանդուցեալ հայրիկին յօդուածները։ Տէրը վարձատրեց զնա, անկասկած եմ։

Բարեբախտ կը համարիմ ինքզինքս որ Տէրը չնախախտութեամբ 4 տմիսէ ի վեր հոս գտնուելով շատ անգամ այցելեցի անոր, այնպէս որ կրնամ բաներ պատմել մեր սիրելի բարեկամաց։ Զինք մանկութենէս ճանչնալովս եւ իւր եկեղեցւոյն անդամ լինելովս շատ բաներու վրայ կը խօսէր ինծի։ Իր ակարութիւնը ոտքերն էին, ուստի արդիւք չէր ըլլար անոր՝ զաղափարներն յայտնելուն։ Երբ հարցուցի, «Հայր, կը ցաւի՞ս որ սիրելիներէդ հեռի ես», պատասխանեց, «Ոչ, աղջիկս, թէեւ կը փափաքէի տեսնել զիրենք, սակայն Փրկչիս ներկայութիւնն կը լեցունէ ամենուն պակասն։ միայն կ'աղօթեմ որ Քրիստոնէութեան մէջ կենան եւ օգտակար լինին ամենուն։ Ուրախ եմ որ հայրենացոս հողին վրայ եմ եւ իմ մարմինս ալ անոր ծոցին մէջ պիտի ամփոփուի։ Միշտ փափաքս այն է որ քանի որ կ'ապրիմ՝ իբրեւ պաշտօնեայ իմ պարտքս կատարեմ։ Հիմա որ չեմ կրնար քարոզել եւ այցելել, անկողինիս մէջ կարգաւ միտքս կը բերեմ անոնք որոց այցելած եմ։ Կ'աղօթեմ անոնց համար որ մինչեւ ցկեանս հաստատ մնան հաւատքին մէջ։ Ես չուտով Փրկչիս պիտի երթամ եւ կը սպասեմ որ իմ սիրելիքս եւս անոր գան։ Ուրախութեամբ պիտի զիմաւորեմ։ ուրեմն պատրաստ կեցե՛ք»։ Երբ ըսուեցաւ, «Դուն քու ոտքդ շատ յոգնեցուցիր աստ եւ անդ երթալով»։ «Ես ալ Յիսուսի եմ իմ ոտքերս ալ։ Քանի որ կ'ապրիմ՝ միշտ կատարելու եմ իմ գործս», պատասխանեց։ Երբ յօդուած պատրաստէր կ'ըսէին, «Բա՛ւ է, դուն շատ գրեցիր»։ «Ոչ, մի ըսէ՛ք այդպէս։ իմ գրիչս եւ զոգոցնուն ձեռքս պիտի չարժին իմ կրօնքիս օգուտին համար»։ Զարմանալի եռանդ ունէր սրտին մէջն վառ պահելու։ Հայութեան նախնի կրօնն եւ սէրն։

Միշտ աղօթք կը խնդրէր ամէն իր քով եկողներէն։ Կ'ըսէր, «Ինչպէս որ Սիմէոն զգիտուս գրեց, զիս ալ Յիսուս գրէ՛ եւ տանի երկինք»։ Անոր համար միշտ երեւաւ կայութեամբ մինչեւ Գողգոթա կ'երթամ։ Հոն նոր զօրութիւն կ'առնեմ»։ Դարձեալ, «Երբ Յիսուս խաչուեցաւ, Սատանան շատ ուրախացաւ խորհելով թէ մարդիկ հեռի պիտի կենան անկէ։ Երբ տեսաւ թէ հոն էին ամէն կարգի անձինք — թէ՛ ստախոսն, թէ՛ կեղծաւորը, եւ թէ՛ հայհոյիչն — եւ նոյն ատեն փրկութիւն կը ստանային, անոր յոյսերն ի դերեւ ելան։ Տրտմած հեռացաւ Գողգոթայէն։ անոր համար մեղաւորն մինչեւ Գողգոթա երթալու է որ ապահով լինի Սատանայէն եւ փրկուի այն մշտա-

հոս արիւնէն սրսկուելով։ Ուրիշ կերպով, խտացած սիրտն չկոտրիր այնչափ դիւրաւ որչափ խաչեալ Փրկչին տեսարանն միտք բերելով։ անոր համար իմ քարոզութեանս զխաւոր նիւթն էր խաչեալ Փրկիչը»։

Երբ կը տեսնէինք զինք անդամալոյծի պէս պառկած, ցաւով կը լեցուէինք։ Իսկ ինք կ'ըսէր, «Ինծի համար մի ցաւիք։ Ես շատ ուրախ եմ Քրիստոսով։ Կենացս մէջ բնաւ երջանկութիւն վայելած չեմ այնչափ որչափ հիմա։ Թէեւ հիմա ոչ կրնամ կարգալ եւ ոչ գրել, բայց Յիսուսիս հետ գործ ունիմ։ Հիւր եմ քանի մը աւուրց համար։ Շնորհակալ եմ մինչեւ ցարդ Տէրը չտուած կարողութեան եւ առողջութեան համար»։ Քանզի ոչ ակնոցի եւ ոչ շինձու ակապի պէտք ունեցաւ, ոչ ակնջի եւ ոչ ուղեղի տկարութիւն։ Այլ եւս ապրիլ չէր ուղեր, այլ մեր Փրկչին քով երթալ եւ հանգչիլ անոր գրկին մէջ։ Ոչ գանդատանաց եւ ոչ հառաչանաց չնշխուն լսուեցաւ անոր բերնէն։ Միշտ չրթանցը վրայ օրհնաբանութիւն կար։ Երբ չխօսէր՝ կ'աղօթէր։ Եթէ մարմնաւոր բան խօսէին՝ լուռ կը կենար։ Եթէ կրօնական բան խօսուէր՝ ինք եւս փափաքանօք կը խօսէր եւ անուշ խրատներ կու տար։ Թէ՛ աւետարանական եւ թէ՛ լուսաւորչական եղբայրները կը խրատէր իրենց հասակին եւ վիճակին յարմար խօսքերով։ «Հիմա որ չես կրնար կարգալ՝ կրնուի՞ս»։ «Ոչ, ես բերանացի աւետարան ունիմ, կարգաւ կ'ըսեմ։ չունիմ վայրկեան մը պարտաւ որ Սատանան ինձ փորձութիւն լինի։ Դիտես որ Սատանան անգործ անձանց աւելի կը մօտենայ»։

Օր մը անցադրի վրայ կը խօսուէր, հարցուց, «Բարեկամք, փրկութեան ճամբուն համար անցագիր առա՞ծ էք, խիստ կարեւոր եւ դիւրագիր, մէկ խօսքով՝ ձրի։ Բայց միայն Գողգոթա ելլել պէտք է»։ Ստանկ սիրելի հայր մըն էր։ Իւր վախճանէն 2 օր առաջ երեկոյ մը գացի իրեն երբ մահուան դուռն հասած էր։ Տեսայ թէ բառեր կը ստուգաբանէր եւ աղաւաղեալ հնչումներու ուղղութիւն կ'ընէր։ Շատ փափաքանօք ըսաւ, «Սիրելի աղջիկս, ջանա փոքրիկ մանկանց սրտին մէջ կրօնի հողի դնել, եւ ուղղախօս թող լինին։ Շատ կը սիրէր շարականները։ Երբ իւր հիւանդութեան անկողնոյն մէջ կը լսէր երգելու ձայն, ինք եւս կը հետեւէր շատ մեղմով ոսկայն եւ ասնդեմաւ»։

«Իմ դաւակացս ժառանգութիւն իմ սիրած Աւետարանս եւ այլ եւ այլ գրքերս կը թողուի»։ ըսաւ։ Շատ կը սիրէր Մշոյ Առաքելոց վառքին մնացորդներուն եւ չիրմաց վրայ պատմել։ «Երանի՛ թէ», կ'ըսէր, «չյառեր երթային տեսնէին եւ հետազօտէին։ Ինչ բաներ պիտի սորվին հոն»։ Թէեւ չունէր կը հասնէր, սակայն սիրով կ'ուղէր սորվեցնել ինչ որ գիտէր։ «Ո՛հ, ափսոս», կ'ըսէր, «մենք շատ տգէտ մնացած ենք»։ Իրապէս ջանք ունէր, եւ «անոր համար կը ջանամ», կ'ըսէր, «Աւետիքի միջոցաւ ձեռքէս եկածին չափ օգնել մեր սիրելի աղքատներուն որ չմոլորին եւ անուս չմնան»։

Կ'ըսէր նաեւ թէ «չատ հալածուած եւ նախատուած եմ ժամանակին։ սակայն ուրախ եմ որ Փրկչիս սիրոյն համար էր եւ ոչինչ է բաղդատմամբ այն օրհնութեանց հետ զոր հիմա կը վայելեմ։ Երանի՛ թէ աւելի գործէի, եւ այժմ առաւել երջանիկ պիտի լինէի։ Միշտ Հաւատաւորիկցւոց

անկեղծ սէրն կը յիշէր եւ ցաւով կ'ըսէր թէ աշխարհիս հոգն մեծ փորձութիւն է նորահաս քրիստոնէից։ Այս փորձութեանէն հեռի են ներսի կողմերը բնակող փողոս վուրդը։ Մեծ սիրոյ եւ զօրութեան պէտք ունի ամէն քրիստոնեայ որ չվնասի։ Վերջապէս Փրկչին ոտքն ինկէք։ մի միայն հոն թող լինի ձեր ապաստանը», եւն։

Պատ. Սիմոն Դաւիթեան շատ սիրով բարեւ ունի բոլոր ծանօթ բարեկամաց։ Խնդրեց որ գրեմ նամակներ Պիթլիս, Մուշ, Կարին, Տրապիզոն, Օրտու, եւն։ Իր չնորհակալութիւնն յայտնելու ամէն անոնց որ զինք յարգած եւ պատուած են, «Երբէք օր մը չղղջացի պտըտելուս համար, եւ ուր որ գացի՝ սիրով ընդունելութիւն գտայ։ Երանի՛ թէ կարող լինէի մէջ մը եւս երթալ։ սակայն կարող չեմ։ Կ'ուրախանամ երբ կը լսեմ թէ կենաց Բանին կը հնազանդին։ Ես մեծ գասեր սորվեցայ այս պառկած անկողնոյս մէջ։ Տէրը իմ ամէն սիրած բաներս կ'ուզէ ինձմէ առնել, յօժարութեամբ պիտի տամ, թէ՛ առողջութիւն եւ թէ՛ հաճոյք, զի փոխարէն յաւիտեանական փառք պիտի տայ։ Որչափ ուրախ պիտի լինիմ երբ հասնիմ երկինք եւ տեսնեմ իմ Փրկիչս եւ ինձմէ առաջ գացած ծանօթ սիրելիքս։ Ես չատերուն մահուան լուռն առի, եւ վստահ եմ թէ հոն են եւ ինձ կը սպասեն։ Ես ալ ուրիշներու գալուն սպասող եմ»։ Երբ մէկն յուսադրէր զինք թէ պիտի աղէկնայ, «Ոչ, ես Փրկչիս քով երթալու համար պառկած եմ», կ'ըսէր։ «Կը սպասեմ իւր վերջին հրաւերին — Եկ, իմ ուրախութիւնս մտիր։ Իմ կենացս ամենաքաղցր գործն էր մեղաւորը Փրկչին առաջնորդել։ Այժմ ընթացքս կատարեցի եւ հաւատքը պահեցի։ այսուհետեւ կայ եւ կը մնայ ինծի փառաց անթառամ պսակն»։ Այո, մեր սիրելի հայրիկն հանգեաւ ի Տէր։

ԱՅՆԻՒ ՍԵՊՈՒՆԵԱՆ

ՎԱՌԱՐԱՆԻՍ ՔՈՎ

Իմ Ժամացոյցս

«Տա՛ն, Կա՛ն, Կա՛ն»։ Ինչ է այս։ Թող չես տար որ քնանամ, ո՛րքան խիստ ես։ «Եւ, Եւ, Եւ»։ արդար մարդու մը խղճին պէս միօրինակ եւ հանդարտ կը դարնես։ Ո՛չ, այլ եւս չեմ կրնար մնալ մահճիս մէջ։ պատուհանին քով կը վազեմ, վարադոյրը մէկդի կ'առնեմ։ ապակիները կրկին սառնածաղիկներով զարդարուած են։ վառարանիս մէջ երկու փայտ կը նետեմ։ հանդերձս հագնելով՝ կը նստիմ պատուհանին առջեւ։ Նոր տարւոյ առաջին ժպիտն է որ կը շողայ ձիւնապսակ դադաթէ մը, կը թափանցէ պատուհանէն ներս՝ ոսկեղօծելով սառնածաղիկները։ «Եւ, Եւ, Եւ», հա՛, կը նաշիմ գրասեղանիս վերեւ առկալս ժամացուցիս, երեքը հինգ անցած է։ կը յիշեմ Մ. Աճեմեանի ժամացոյցը։ Ահա՛ տարի մ'ալ բանեցար, ո՞վ իմ ժամացոյցս, ո՞վ հաւատարիմ վկայ իմ կեանքիս։ սակայն որոշեալ ժամուն, երբ թուլցած էր զսպանակդ, զայն լարող մը ունէիր։ նոյնպէս ալ ես՝ իմ կեանքիս զսպանակը լարող մը ունիմ։ սակայն ինչպէս դու կը ծառայես ինձ հաւատարմարար, ես ալ կը ծառայեմ Անոր, որ միակ պատճառն է իմ եւ քու շարժման։ Դու կը հաչուես իմ կեանքիս կարծ օրերը, ցաւերս եւ ուրախութիւններս, հրճուանքս, երազներս։ այլ ես չեմ կարող հաչուել Անոր ժամերն, անվերջ են անոնք, յաւիտեանական են։ Երանի՛ թէ ես ալ հաւատար-

մաքար ծառայէի Անոր, որուն հօր արիւն մէջն է իմ տկար դապանակիս նուրբ լարը . . .

Ես կը լարեմ զքեզ, կարօտ եմ քեզ, որ-
պէս զի ցոյց տաս իմ ժամանակս, եւ ա-
ռանց քեզ ամէն ինչ կը խանգարի: Սակայն
Ան, որ զիս լարած է նախ, եւ լարած է
միանգամ ընդ միշտ, թոյլ չտար զսպանա-
կիս լարն, առանց որ եւ է ակնկալու-
թեան . . .

Ժամանակը

Ժամանակ, միջոց, յաւիտենականութիւն,
Սիրելի ընթերցող, սկսած ես դոյութիւն
մը որ երբեք պիտի չվերջանայ: Եւ երբեք
լրջութեամբ եւ զգաստութեամբ խորհած
եւ այդ բառին վրայ, — յաւիտենականու-
թիւն, անմահութիւն: Իբր մեկին եւ որոշ
խորհրդածութեան առարկայ երբեք չեղլի-
զած եւ զայն քու մտքիդ մէջ, եւ ջանա-
ցած եւ իրադրոծել անոր նշանաւոր, կեն-
սական կարեւորութիւնը, ինչ եւն հազա-
րաւոր, միլիոնաւոր, հազար միլիոնաւոր
տարիներ յաւիտենականութեան քով: Ըն-
դարձակէ դադարաւորները եւ մտքիդ ըմբռ-
նումները յանդէմ, երեւակայէ տեւողու-
թեան անհուն ժամանակամիջոց մը, յա-
ռաջդիմութիւն մը ըրած կ'ըլլան դէպի
վախճանն յաւիտենականութեան . . . Ան-
հուն է ժամանակն, անսահման է միջոցն,
եւ անվախճան է յաւիտենականութիւնը:
Սակայն ժամանակէն աւելի անհուն, մի-
ջոցէն աւելի անսահման եւ յաւիտենակա-
նութենէն աւելի անվախճան է միտքը,
մարդուն սանձաւորակ եւ տկար միտքն
որ կը խորհի այս անհունութեանց վրայ:
Բայց Ան, որ ստեղծած է, սահմանած է
ժամանակը, միջոցն եւ յաւիտենականու-
թիւնը, եւ անոնց վրայ խորհող էակը,
միտքն, երեւակայութիւնն, որչափ արդեօք
աւելի մեծ, աւելի վսեմ, աւելի շքեղ, ան-
բացատրելի եւ խորհրդաւոր է: Ան, ան-
հունութեանց անհունութիւնը, յաւիտե-
նականութեանց յաւիտենականութիւնը:

Բրիտանացիութիւն, վսեմ կրօն, ինչ ազ-
նիւ ու վեհ դադարաւորներ ու խորհուրդներ
կը ներշնչեն եւ հիւանալի դադարիք կը պար-
զեն զքեզ ընդգրկող եղբայրներդ էակին.
օրհնեալ եւս, բիւրիցս օրհնեալ, ո՛վ սուրբ
կրօն, ըզմանոյ՜ կրօն, երկնային կրօն:

Երբ եւ Ազգի

Շիրէր, անմահ քերթողն, անդամ մ'ալ
վեր կը բարձրացնէ իր գլուխն անցեղոյն
անօր մշուշին մէջէն, եւ կը հծծէ նուազ,
«Չար մարդիկ երգ չունին»: Եւ որովհետեւ
երգն աղօթք մ'է ներդաշնակ շնորհով, եւ
աղօթքն ալ երգ մը որ կը սահի մեղմիկ մեր
շրթներէն եւ իբրեւ խունկ անուշաբոյր
կը բարձրանայ յոտս սուրբ գահոյից Արար-
չին, հետեւաբար «չար մարդիկ աղօթք չու-
նին»: Սակայն որչափ թշուառ է ան որ
չունի երգ, չունի աղօթք. աղօթք, որ
հոգւոյն միակ սնունդն է, միակ սիրտնաւն
ու կազմութիւնն զօրութիւնն է: Ո՛հ, որչափ
քաղցր է երգել ու աղօթել, աղօթել ու երգել,
Երիտասարդ եւս, սիրելի ընթերցող, կ'եր-
գես այժմ ու կը խայտաւ. աւա՛ղ, պիտի
գան օրեր եւս, յորս պիտի գոչես նուազ
ձայնիւ, Ո՛ւր եւ ան քաղցրիկ օրեր ու պա-
տենութիւններ, ոչ եւս են. անոնց ստուերն
իսկ ոչ եւս է. անոնց յիշատակը կը տանջէ
ղբեղ, յիշատակ՝ որ անմահաց է յիշողու-
թեանդ մէջ, որ անանջատ է սրտիդ փա-
փուկ ծալքերէն, որ անբաժան է հոգւոյդ
յոյզերէն:

Երգելն աղօթք մ'է: Աղօթք, ինչ անոյ՜

բառ. աղօթք, հոգւոյն անկեղծ, ճշմարիտ
բաղձանքը, կայծն ու բոցն ան թաքուն հոյ
որ կը պլպլայ լանջքին տակ. աղօթք, ար-
ցունքի կաթիլ մը, արտասուած յայտածք
մը յառեալ յերկինս՝ անթարթափ եւ խոր-
հորդաւոր. աղօթք, մանկական անմեղ
շրթներէ թռչող թռթով եւ պարզ արտասա-
նութիւն մը, խոհուն էակի մը ամենալսեմ
չեղտերն որ կը հասնին մինչեւ սուրբ աթոռն
չնորհաց Ամենակարողին. աղօթք, Բրիտ-
տոնէին կենսապարգեւ շունչը, օդը, մթնո-
լորտը, ապաշխարող մեղաւորին դողդոջ
այլ յուզիչ ձայնը, խոստովանութիւնն եւ
առաջադրութիւնը. աղօթք, ճշմարիտ ա-
ղօթք, ան միակ միջոցն է որով կը մերձե-
նանք առ Տէր, որով կը ստանանք կեանքը,
որով կը սորվինք ճշմարտութիւնը, եւ որով
կը գտնենք կենաց ձամբան:

Մեր մաղթանքը թող ըլլայ, սիրելի ըն-
թերցող, առ մեր Փրկիչն, որ ուսուցանէ
մեզ ճշմարիտ աղօթքն եւ ճշմարիտ երգը,
Սիօնի երգը, եւ տայ մեզ ան ճշմարիտ,
բարի Սուրբ Հոգին որով աղօթենք եւ
երգենք իր Սէրը:

Երկիր

ՍՏՈՒԵՐ

ՄԱՐՏԻՆՈՒ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԲԱՐԻ ՕՐԻՆԱԿԸ

Նոր կտակարանը Գրգերէնի թարգ-
մանելու համար յօդուածագիրս ի Ռըտ-
ուան՝ Լ. Պրն. Պետրոս Տ. Ղազարեանը,
Մըֆարգինի նախկին քարոզիչը, Սիւլա-
նու մէջ՝ ամէն մէկերնիս զատ զատ
թարգմանելով՝ մեր թարգմանութիւն-
ներն իրաւու եւ բնագրին հետ բաղդա-
տելու ու սրբագրելու համար տեղ մը
կը ժողովուինք: Այս անգամ ալ որով-
հետեւ Մարտինու միսիոնար Մր. Անտ-
ըսը պիտի լինէր բնագրին հետ բաղ-
դատողն եւ օգնողն, նոյն նպատակաւ
Մարտին գնացինք անցեալ հոկտեմբե-
րին եւ մինչեւ նոյեմբերի մէջտեղերն հոն
էինք:

Մարտինու եկեղեցին երկու տարիէ
հետէ սովորութիւն ըրած է ամէն տարի
դեկտեմբերի առաջին կիրակին Ռըտուա-
նայ եւ Մըֆարգինի կողմերն եղող Աւե-
տարանի քարոզութեան գործոյն համար
հանդանակութիւն մը ընել: Սակայն
այս տարի որովհետեւ մենք հոն գտնուե-
ցանք վերոյիշեալ գործոյն համար, տեղ-
ւոյն հոգաբարձութիւնը յարմար սեպեց
որ այդ հանդանակութիւնն մեր ներ-
կայութեան ըլլայ: Ուստի նոյեմբերի
առաջի կիրակին ծանուցուեցաւ ժողու-
վըրդեան թէ յառաջիկայ կիրակին,
նոյեմբեր 11ին, պիտի ըլլայ հանգա-
նակութիւնը:

Որոշեալ կիրակին հասաւ եւ ժողու-
վըրդը խոնկեցաւ: Դեր. Մր. Անտըսը
սկսաւ ժողովը, եւ մեր հրաւիրուեցանք
Ռըտուանայ եւ Մըֆարգինի մէջ Տէրոջը
ունեցած գործոյն եւ դպրոցաց վրայ
տեղեկութիւն տալու: Յօդուածագիրս
Մըֆարգինի կողմերն ըրած յաճախակի
այցելութեանց շնորհիւ այն տեղի գոր-
ծոյն մօտէն տեղեկի ըլլալով, Պրն. Տ.
Ղազարեանի ալ իբր փոխանորդ՝ հա-

մուռաբար տեղեկութիւններ հաղոր-
դեց ժողովոյն. յետ որոյ տեղւոյն մի-
սիոնարական Բարձրագոյն վարժարանի
ուսուցիչներէն Մեծ. Յովսէփ Էֆէնտին
եւաւ կարգաց Մըֆարգինի հովուին եւ
խորհրդաւոր փրօֆ. Պատ. Մեղքունին նա-
մակներն զորս Արաբերէնի թարգմանած
էր ընտիր ոճով: Յետ ընթերցման եր-
կու նամակաց, ինք եւ իւր կողմէն մի-
քանի դիտողութիւններ ըրաւ հակիրճ
սակայն աղբու կերպիւ, յորդորելով
զժողովուրդն առատօրէն ձգել իրենց
նուէրներն Աստուծոյ սոյն գործին դան-
ձանակին մէջ, ծանրանալով մանաւանդ-
աւ կէտին վրայ որ նամակաց մին կը թե-
լադէր թէ «Եկեղեցի մը կրնայ իր ան-
ուամբ եւ իրեն ի յիշատակ՝ ու է գիւղի
մէջ Աւետարանի գործ բանալ»:

Երեւելի եղբայրներէն երեքը, յորոց
մին Յովսէփ Էֆէնտին, դանձանակին
զլուխը կեցած կ'ընդունէին յօժարա-
մասնութեամբ տուող բարեսէր քրիստո-
նէից դրամական նուէրները: Թէպէտեւ
տարւոյս աննպատակ վիճակին ու պարա-
զայից համար անհատք անցեալ տարւոյ
չափ առատութեամբ չտուին, բայց քա-
ջալերիչ եւ յուսալից բանն յայտ է որ
ժողովրդեան գրեթէ ընդհանրութիւնը
մասնակցեցաւ այս նուիրական տուրքին,
անանկ որ ձգուած լուծանքէն եօթը
հարիւր դահեկանի չափ կոկիկ դու-
մար մը դոյացաւ, անցեալ տարւոյ հա-
ւաքուածէն երեք հարիւր դահեկան ա-
ւելի:

Հոս սովորելիք դաս մը ունինք, այն է
թէ սոյնպիսի հանդանակութեանց ար-
ժէքը շատ աւելու մէջ չկայանար (թէեւ
շատ աւելն գովելի է), այլ ընդհանրին
տալուն մէջ: Ժողովրդեան իւրաքանչիւր
անհատին հանդանակութեան մասնակ-
ցիլն թէ՛ տալու մասին յարաւաւութիւն
եւ թէ՛ հանդանակութեան յաւելում
կու տայ: Ըստ առածին, «Կաթիլ, կա-
թիլ ծով կը լինի»:

Ժողովէն ետքը տանց մէջ ալ խօսուե-
ցաւ իրենց եկեղեցւոյն անուամբ դիւղի
մը մէջ Աւետարանի նոր գործ բանալու
վրայ: Հոգաբարձութիւնը ախորժանօք
կը խորհրդակցէր այս խնդրոյն վրայ ու
կը խորհէր պէտք եղած տնօրինութեան
համար: Սնկէ մեկնած օրս, զիս ու-
ղարկելու համար մինչեւ քաղաքին դուրսը
ինծի հետ եկող իրենց սիրելի հովիւր
յոյս յայտնեց թէ՛ այդ խնդրոյն գոր-
ծադրման համար ջանադիր պիտի ըլլան
ու արդիւնքը մեզի գրեն:

Ահա նախանձելի օրհնեալ օրինակ մը,
մեր Տաճկաստանի Աւետարանական ե-
կեղեցեաց հետեւելիք ընթացք մը, շա-
րունակելի ընելու համար մեր կողմերն
եղած Աւետարանի քարոզութեան սուրբ
գործը, ի փառս Փրկիչն եւ ի փրկու-
թիւն անմահ հոգւոյ:

Ռըտուան

ՊԵՏՐՈՍ Վ. ԱՄԻՐԵԱՆԵԱՆ

Դեկտ. 5, 1894

Սովորական աղօթքի ժողովը տեղի պի-
տի ունենայ վաղը, ժամը 9ին, Պայալը Հա-
ուսի մատրան մէջ: Աղօթքի նիւթն է՝
«Երեւն Զայեն Էդի պիտի կանգնէ» արդեւ մարե-
ւա-սարեւ: Ինչպէ՞ Բարձր եղած մէջն առաջնորդէ
ինչէ՞: Սաղ. ԿԱ. 2:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Յուլի. 14 ըստ Յուլի., եւ յուլի. 26 ըստ Լատ. 1893

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԵՄԻՍՍԻՆԻ ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՅԸ

Ֆրանսայի Երեւոյտին եւ Երեւոյտեան հան ժողովին միացումով կազմուած Վեհա- ժողովը Վերսայլի մէջ գումարեցուած յունի. 17 կէս օրէն ժամ մը ետքը, Հանրապետու- թեան նոր նախագահը ընտրելու համար, Երեւոյտի ատենապետ Մ. Շալմէլ Լաքուռը կը նախագահէր եւ համառօտ ուղերձ մը խօսելով ըսաւ թէ Երեւոյտը եւ Երեւոյտե- իանայ ժողովը հրաւիրուած են համագո- մար նիստ ընելով, Սահմանադրութեան եօթներորդ յօդուածին համեմատ կազմել ազգային ժողով (վեհաժողով) մը որ ընտրէ յաջորդը մը Մ. Քաղիմիր Փէրիէի որ հրաժարած է Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնէն, Բուէարկուծիւնը եւ քուէհամարը երկու ժամէ աւելի տեւեց եւ արդիւնքը սա եղաւ որ Մ. Պրիստն ընդունեց 338 քուէ, Մ. Ֆէ- լիքս Ֆոռ 244, եւ Մ. Վալտէք Ռուսօ 184: Ուրիշ ութ անձինք 1էն մին- չեւ 6 քուէ ընդունեցին: Մ. Վալտէք Ռուսօ յայնժամ ընտրելի երկայնաւէ հրաժարեցաւ, եւ որովհետեւ ինք եւ Մ. Ֆոռ նոյն կուսակցութեան կը վերաբե- րէին՝ վերջինին յաջողութիւնը կրնար ըս- ուիլ թէ ապահովուած էր, թէեւ Արմա- տականները քիչ մը յոյս ունէին թէ Մ. Պրիստն պիտի ընտրուէր, վասն զի առա- ջին քուէարկութեան մէջ մեծամասնու- թիւն չհասած ըլլալու համար միայն 46 քուէ կ'ուզէր: Երկրորդ քուէարկութեան արդ- իւնքն եղաւ Մ. Ֆէլիքս Ֆոռի ընտրութիւ- նը Մ. Պրիստնի վրայ 69 քուէի առաւելու- թեամբ, եւ ուստի Մ. Շալմէլ Լաքուռ ըստ օրինի Հանրապետութեան նախագահ հռչա- կեց զնա: Նորընտիր նախագահին իշխա- նութեան փոխանցման արարողութիւնը քիչ ետքը տեղի ունեցաւ եւ Մ. Տիւրիւի ըսաւ թէ Դահլիճը պատիւ կը համարի իրեն որ իրենցմէ մին Ազգին պետ ընտրուած է: «Ձեր գովելի գործակցութիւնը զոր անցեալին մէջ վայելած ենք, կը վստահացնէ մեզ թէ ձեր ձեռաց մէջ Հայրենեաց պատիւը, Հանրապե- տութեան շահերը եւ օրէնքներուն պահ- պանութիւնը պիտի ապահովուին»: Նախա- գահը պատասխանեց, «Ձեռք կրնար յայտնել թէ ո՛րքան զգածուած եմ այն մեծ պատի-ւէն որ ինձ եղաւ Վեհաժողովին կողմէն: Ես հետամուտ եղած չեմ այն բարձր պաշ- տօնին որուն զիս կանչեցիք: Սակայն եւ այնպէս, կ'ընդունիմ այս փոփոխութիւնը մեծապէս շնորհակալ ըլլալով ու խորապէս զգալով այն պատասխանատուութիւնները եւ պարտականութիւնները որ իմ վրաս կը ծանրանան: Այս վայրկեանէն սկսեալ կը դա- դարիմ ո՛րեւէ կուսակցութեան վերաբերելէ, եւ կ'ըլլամ հաշտարար բոլոր կուսակցու- թեանց»:

Հանրապետութեան նորընտիր նախա- գահը, Մ. Ֆէլիքս Ֆոռ, ծնած է Փարիզի մէջ 1841 Յունի. 31ին: Իր անցեալ կեան- քը յոյժ պատուաւոր եղած է, վասն զի նա բոլորովին ինքնաշխատութեամբ չին- ուած մարդ մըն է, եւ աստիճանաբար բարձրացած է լոկ յամառ աշխատութեամբ ու անընկճելի յարատեւութեամբ: Կանխա- գոյն տարիներուն միջոցին Թուրքիի մէջ աշխերտ արուեստաւ խաղախորդի մը քով, ուր քանի մը տարի աշխատեցաւ իւրեւ հասանակ գործաւոր մը: Յետոյ բարձ-

րացաւ գործաւորներուն պետի պաշտո- նին, եւ յետոյ, քիչ մը ստակ աւել- ցուցած ըլլալով, Հալլի մէջ ինքնագլուխ գործի ձեռնարկեց: Իր կորովը եւ աշ- խատասիրութիւնը, եւ մանաւանդ իր ինքն- օգնութեան սովորութիւնը զինք բարձ- րացուցին, եւ քանի մը տարիէն այդ վա- ճառաշահ ծովագետայ քաղաքին մէջ առ- եւտրական կարեւոր տուն մը հիմնեց: Հե- տագոյ տարիներուն մէջ նաւային առեւ- արոյ ձեռնարկեց, եւ քիչ ատենէն հիւսի- սային Ֆրանսայի ծովագետքը բնակող զխա-ւոր նաւատէրներէն մին եղաւ: Խորհրդա- լանի անդամ ընտրուեցաւ 1881ին, յորմէ հետէ այդ ժողովին մէջ տակաւին կը ներ- կայացնէր Հալլի քաղաքը ուր մեծ ժողո- վըրդականութիւն կը վայելէ: Բանի մը ան- գամներ Գաղթականութեան նախարարու- թեան խորհրդական անուանուած է, եւ մինչեւ Հանրապետութեան նախագահ ընտ- րուիլը Մ. Տիւրիւիի նախարարութեան օ-րով Երեւոյտի գործոց նախարար էր:

Մ. Ֆոռ Ֆրանսական Հանրապետութեան վեցերորդ նախագահն է: Մ. Թիէռ առա- ջին նախագահ ընտրուեցաւ 1874 Վեար. 17ին, եւ ինք օր ետքը ստորագրեց խաղա- ղութեան այն դաշնագիրը որ վերջացուց Ֆրանքո-գերման պատերազմը: Հրաժարե-ցաւ 1873 մայիս 24ին, եւ իր նախագա- հութեան միջոցին պատրաստուեցաւ Հան- րապետութեան Սահմանադրութիւնը որ Նախագահին պաշտօնավարութիւնը եօթը տարի կը սահմանէ: Մարաշխտ Մաք Մա- հոն նախագահ եղաւ վեց տարի: Մ. Կրէվի աւարտեց իր նախագահութեան առաջին եօ- թը տարւոյ պաշտօնավարութիւնը, սակայն իր վերընտրութենէն տարի մը ետեւ հրա- ժարեցաւ: Մ. Քառնօ մեռած ատենը վեց ա- միս կ'ուզէր որ եօթը տարին աւարտէր, եւ Մ. Փէրիէ հրաժարեցաւ միայն 202 օր պաշ- տօնավարելէ ետեւ:

Մ. Փէրիէի հրաժարման վրայով Ս. Պրիստն կ'ըսէ, «Մէկ համոզում մը կը տիրէ Ֆրան- սայի, եւ արդարեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ Մ. Փէրիէի իր պաշտօնէն հրաժարե- լու եղանակին մասին: Իր հրաժարականի յայտարարութեան գործած առաջին տպա-ւորութիւնը սա եղաւ թէ բարոյական վախ- կոտութեան գործ մը կատարած է, եւ Ե- րեւոյ. ժողովին ուղղած իր նամակին ըն- թերցումը միայն հաստատեց այդ ցաւալի եղբակացութիւնը»: Սահմանադրութիւնը իրեն կու տար իշխանութիւն Երեւոյտէն խնդրելու որ Խորհրդարանը լուծէ, եւ անտարակոյս սա պիտի չմերժէր:

Նոր նախագահը քանի մը ընդունելու- թիւններ ըրաւ իր ընտրութեան յաջորդող առաւօտը, եւ յետ միջօրէի խորհրդակցելէ ետեւ Երեւոյտի ու Երեւոյտեանական ժողովին ատենապետներուն հետ, Մ. Պուռ- ժուայի յանձնեց նոր դաշիւ մը կազմելու պաշտօնը: Մ. Պուռժուա իր բարեկամի-ւ- ընդ հետ քիչ մը խորհրդակցելէ ետքը մերժեց ստանձնել այդ պաշտօնը, սակայն յետոյ դարձեալ խնդրուելով հաւանեցաւ եւ կը յուսացուի որ յաջողի: Տարակոյս չկայ թէ նախարարապետին այդ պաշտօնը նախանձելի պաշտօն մը չէ Խորհրդարանին ներկայ կացութեան մէջ, եւ թէ Մ. Ֆոռ նախագահութեան աթոռը նստած է դժուար ժամանակի մը մէջ: Նա սա առաւելութիւնն ունի թէ Արմատականները իրեն կը հակա- աակին այնքան ջերմութեամբ որ պիտի հասկնայ թէ յոյս չկայ զանոնք հաշտեցնել

չափաւոր զաղախարներու հետ: Եւ Չափա-ւորներուն ու Արմատականներուն մէջ տեղի անջրպետը հաւանօրէն հետզհետէ աւելի պիտի աճի: Տէրք կ'ըսէ. «Մ. Ֆոռի անցեա- լին վրայ մեր ծանօթութիւնը կ'արդարացնէ մեր համոզումը թէ Ազգային ժողովը կա- ռող ձեռքերու յանձնած է Ֆրանսայի ճա- կատագիրը: Սակայն չափեր, մեղ ալ մէջը առնելով, մինչ կը ծափահարեն Մ. Ֆոռի յաջողութիւնը, սակայն ուրախ են մանա-ւանդ իր հակառակորդին պարտութեան համար: Երէկուան մեծ դէպքը չէ այնքան Մ. Ֆոռի ընտրուիլը որքան Մ. Պրիստնի չընտրուիլը»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պերլինի ոռոսական նախորդ դեսպան կոմս Շուվալովի այդ քաղաքէն մեկնեցաւ ուրբաթ օր Վարչաւայի կուսակալութեան իր նոր պաշտօնը ստանձնելու: Գերմանիոյ Կայսրը, որ երկու օր առաջ անոր տուած էր Սեւ Արծիւի ականակուռ պատուանշանը, զերմանական բարձրագոյն պատուանշան, կայսրանը կը գտնուէր իրեն ողջերթ մաղթելու: Վիեննայի ոռոսական դեսպան կոմս Լոպանով Պերլինի դեսպան պիտի անուանուի:

—Ամերիկայի Մոնթանա նահանգին Պուլթ քաղաքին մէջ հրդեհէ մը կրակ առաւ միջե- լանոց մը ուր մեծ քանակութեամբ վա- ոռդ համարուած էր: Պայթում մը տեղի ունեցաւ որ ջրհանկիրներէն երեքը սպան- նեց, այս՝ մեծ բաղմութիւն ժողվեց հոն ուր ուրիշ աւելի սոսկալի պայթում մը տեղի ունեցաւ, եւ քիչ մը ետքը երրորդ մը: 400է աւելի մարդ մեռաւ:

—Ահեղի դէպք մը պատահեցաւ Անգլիոյ Օուլէ քաղաքին մօտ անձնահարկ մը մէջ: Հանքին մէջ կը գտնուէին 230է աւելի գոր- ծաւորներ երբ յանկարծ հին հանքէ մը ջուր ներս խուծեց: Իբր 150 հոգի յաջողեցան փախչիլ, սակայն 80է աւելին հանքին մէջ բանտարկուած մնացին, եւ զանոնք ազատե- լու համար եղած ազդու ջանքերը որ քանի մը օր տեւեցին ապարդիւն մնալով ամէն յոյս լքուեցաւ:

—Արտակարգ նուագահանդէս մը եւ պա- ռահանդէս մը տեղի ունեցաւ անցեալ գի- շեր Հունգարիոյ Դըմըշվար քաղաքին մէջ: Հանդիսականները մոիկ ըրին, հեռաձայն- ներու միջոցաւ որ պարասրահին ամէն կողմը ըաշխուած էին, զինուորական նուա- գախումբի մը որ կը նուագէր Արատ քա- ղաքին մէջ, Յեկիտինի մէջ երգուած եր- գերու, խմբերգի մը զոր կ'երգէր Յապատ- կայի մէջ երաժշտական ակումբ մը, եւ Պուտափէշթի երեք թատրոններու մէջ հռչակաւոր երաժիշտներու երգած ժո- ղովրդական երգերու: Վերջապէս, ներկայ գտնուող զեռահասները ժամերով պարեցին ընկերակցութեամբ նուագներու որ յաջոր- դաբար կ'ածուէին վերոյիշեալ երեք քաղաք- ներուն մէջ եւ նոյն իսկ Դըմըշվարի մէջ պարասրահէն դուրս տեղ մը: Կը համարուի թէ ասկէ առաջ երբեք այսպիսի նուագա- հանդէս տեղի ունեցած չէ Եւրոպայի մէջ:

—Յունի. 22ին Աթէնքէ դարձուած հե- ոագիր մը կ'իմացնէ թէ նախարարու- թիւնը հրաժարական տուած է Թագաւո- լին եւ Մ. Թրիքուիիսի միջեւ անհամա- ձայնութեան պատճառաւ: Նախարարու- թեան հրաժարումը տագնապ յառաջ բերաւ Սակարանին մէջ, Կը կարծուի թէ պիտի

կաղմուտի նոր նախարարութիւն մը առանց
ու եւ է քաղաքական գոյնի, որուն պաշտօնը
պիտի ըլլայ Երեսփ. ժողովը լուծել:

— Բայնսթակին մէջ անկարգ տարրերուն
դէմ զսպողական օրէնքներ առաջարկող օ-
րինագծին վրայ տեղի ունեցած վիճարանու-
թիւնը աւարտեցաւ յունի. 12ին, երբ այդ
օրինագիծը 28 անգամներէ բաղկացեալ մաս-
նախումբի մը յանձնուեցաւ: Օրինագիծը
Բայնսթակին առջեւ պիտի չհանուի մէկ
կողմ պիտի դրուի մինչեւ որ սոյն մաս-
նախումբը ներկայացնէ իր տեղեկագիրը:
Անցեալ օրուան վիճարանութեան ամենէն
հետաքրքրական երեւոյթն էր նախարարա-
պետ Հոնիքի ըրած կարճ բանախօսութիւ-
նը: Հետեւեալ օրը նախարարապետը դնաց
Յարիտրիստուհէ Պիղմարը Իշխանին այցե-
լութեան եւ Պերլին վերադարձաւ նոյն ե-
րեւոյթ: Երկու դեւանագէտները քաղաքա-
կան խնդիրներու վրայ խօսակցեցան բաւ-
խիտով ճամբորդութեան մը միջոցին եւ
տակաւին կը խօսակցէին Պիղմարի բնա-
կարանը վերադառնալէ ետեւ: Սոյն այցե-
լութիւնը կարեւոր դէպք մը կը նկատուի,
վասն զի, ինչպէս կ'ըսէ Բեռլինի Յայն-
«Համաձայն է հայրենասէր գերմանա-
ցիներուն իրաւացի զգացմանց, վասն զի
գերմանական կայսրութեան հիմնադրին ու
Պերլինի երեւելիներուն միջեւ ցրտութիւնը
անհաճոյ ըրած է ճշմարիտ Գերմանացիի մը
գործակցութիւնը քաղաքական խնդիրնե-
րու մէջ»:

— Չինացի զինուորները վերջերս աւելի
լաւ շարժեցան քան պատերազմին սկիզբ-
ները. ժամերով քաջութեամբ կռուեցան
եւ կարգապահութեամբ նահանջեցին երբոր
ստիպուած էին Ճափոնցոց գերազանց զէն-
քերուն առջեւ տեղի տալ: Վասն որոյ Փեքինի
պաշտօնաւարները վերստին կը քաջալերուին,
մանաւանդ որովհետեւ չինացի զօրավարներ
կը հաղորդեն թէ Ճափոնցիք կը նեղուին
ձմրան եղանակէն եւ թէ ձիան խստութեան
պատճառաւ ո'չ պաշար կրնան ընդունիլ ո'չ
նոր զօրք: Ճափոնցիք կը ծանուցանեն
թէ Չինացիք հիմա իրենց դէմ այնքան զօրք
կը համախմբեն որ անհրաժեշտ դարձած է
պատերազմական շարժումներ ընել: Ճա-
փոնի հետ բանակցելու համար կարգուած
չինացի պատուիրակները դեռ չեն մեկնած
Շանհայէ եւ չպիտի մեկնին մինչեւ յուն-
ուար ամսոյ վախճանը:

— Հունգարական նոր խորհրդարանը չէ
կաղմուած այնպէս ինչպէս առաջ հաղորդ-
ուած էր: Պատոն Պանֆի չստանձնեց Ներ-
քին գործոց նախարարի պաշտօնը, եւ նա-
խորդ դահլիճին ոչ մի անդամը հաւանած է իր
պաշտօնին վրայ մնալ: Վասն որոյ նոր դահ-
լիճը կը բաղկանայ բաղադրաբար անձանց
անձերէ: Երեսփ. ժողովին ազատական կու-
սակցութեան համախմբման մը մէջ կառա-
վարութիւնը ապահովուեցաւ թէ իրենց
վստահութիւնը եւ աջակցութիւնը պիտի
վայելէ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սիւրբիոյ նախորդ կուսակալ Բէռլին վաշա
նախարարի նահանգին կուսակալ անուան-
ուեցաւ:

— Ուրբաթ օր Սէլամըզի արարողութե-
նէն ետեւ ամբիկեան դեպքան Մ. Թէրէլ
վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն
ունեցաւ:

— Կայս. հրամանաւ յանձնախումբ մը

պիտի կաղմուէ որուն պաշտօնը պիտի ըլ-
լայ քննել մայրաքաղաքիս զանազան զօրա-
նոցներուն ու պահականոցներուն վիճակը
եւ տեղեկագիր մատուցանել: Խնամով պիտի
քննուի այս շէնքերուն կացութիւնը առող-
ջապահական տեսակէտով, եւ պիտի գոր-
ծադրուին տեղեկագիրն թելադրած անհրա-
ժեշտ բարենորոգումները թէ՛ ըլլան շէն-
քերուն համար եւ թէ՛ անոնց շրջակայից
համար:

— Շահին Տէրէ- ծովառմարիկի նաւուն
մեքենաներուն շինութիւնը որ կատարուե-
ցաւ արքունի նաւարանին մէջ, աւարտած
ըլլալով շատ չանցած այդ նաւուն մէջ իրենց
տեղերը պիտի զետեղուին: Սոյն մեքենա-
ները 2,500 ձիու ոյժ ունին:

— Հանգուցեալ Տիմիթրաքի էֆ. Եէնի-
տիւնեա Գառըզիւղի Յունաց եկեղեցին
կը կտակէ 50 ոսկի, Արնաւուտգիւղի եկե-
ղեցին՝ 30 եւ Պէպէքի եկեղեցին՝ 30 ոսկի:

— Անգղիական նամակատունը Անգղիոյ
հիւպատոսարանէն փոխադրուած է Եէնի
խանի Գարաքէօյ:

— Տարի- շէք- վարժարանին աշակերտ-
ներէն ոմանք իրենց ձեռքով պարտաւորուած
նկարներ մատուցին վեհ. Սուլթանին: Այս
աշակերտներէն իւրաքանչիւրը ընդունած է
Իֆթիխի շքադրամը. Ն. վեհափառու-
թիւնը բարեհաճած է նաեւ ստակի գումար
մը զրկել այդ դպրոցին ուսուցիչներուն ու
աշակերտներուն մէջ բաշխուելու համար:

— Պրուսայի կուսակալը կը ծանուցանէ
թէ ամսոյս Յին Պիլէճիկի մէջ շերամաբու-
ծութեան համար բացուած մրցման մէջ
տասը շերամաբուծներ վարձատրութիւն ըն-
դունած են:

— Թուրքիոյ երկաթուղիները հետզհետէ
կը բարելաւուին ու կ'աճին: Ալաշէհիւրէ
Աֆիոնգարահիսար շինուելիք գիծը հիմա
կատարելապէս քննուած է եւ անոր շինու-
թիւնը ստանձնող ընկերութեան առաջար-
կած քարտէսները մատուցուած են Հան-
րային գործոց նախարարութեան:

— Սամսի նախորդ իշխան Ալէքսանտր
վաշա Գարաթէօտորի շաքաթ օր հոս հա-
սաւ:

— Երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգաց-
ուեցաւ մայրաքաղաքիս մէջ շաքաթ օր
կէս գիշերուան մօտ:

— Էնկիւրիւի կուսակալութիւնը ջանքեր
կ'ընէ վերակենդանացնելու եւ զարգացնելու
այդ կուսակալութեան կապերով ճարտա-
րագործութիւնը: Այս ճարտարագործու-
թիւնը վերջի քանի մը տարիներուն միջո-
ցին մնաց կրած է վասն զի կապերու շինող-
ները գործածած են ստորին նիւթեղէններ
ու ստորին ներկեր, աժանութեան համար:
Անշուշտ անոնց այս ընթացքը ժամանակ մը
կրնայ յաջողիլ, սակայն մէջ մը խաբուողը
բնականաբար պիտի չուզէ նորէն կապերու
գնել: Վերոյիշեալ կուսակալութեան իշխա-
նութիւնը կը ջանան կապերաներուն տե-
սակը ազնուացնել եւ միջոցներ ձեռք առած
են կապերու գործողներուն շահուն համար
առձեռն ունենալ հին կապերաներու ամե-
նէն նշանաւոր օրինակներու հաւաքածոյ մը:

— Ներքին գործոց նախարարութիւնը կու-
սակալներուն շրջաբերական մը զրկելով
դարձեալ անոնց ուշադրութիւնը կը հրա-
ւերէ թղթատարական սուրհանդակներուն
հետ բաւական թուով ոստիկան զինուոր-
ներ գնելու պէտքին վրայ:

— Աւստրիական Լոյտ ընկերութեան
Չիլենիայէ Կ. պոլիս երթեւեկող շոգե-

նաւերը որ առաջ Չիլենիայէ կը մեկնէին
ուրբաթ օր, այսուհետեւ ըստ նոր տնօրի-
նութեան պիտի մեկնին շաքաթ օր: Ամէն-
շաքաթ օր ժամը 4ին (Բ. Ե.) Չիլենիայէ
չողենաւ մը պիտի մեկնի ի Կ. պոլիս:

— Ազրիանուպոլսոյ Հայոց առաջնորդը ու
երեւելիք նոյն կուսակալութեան միջոցաւ
ուղերձ մը մատուցած են յոռա Կայս.
դահլիճ: Սոյն ուղերձով ցաւ կը յայտնեն
Անատոլիոյ մէջ կարգ մը մարդոց խռովա-
րարական ընթացքին համար, երախտա-
գիտութիւն կը մատուցանեն Հայ ժողո-
վուրդին եւ իրենց կրօնքին ու լեզուին
500 տարիէ ի վեր Օսմանեան իշխանու-
թեան հովանոյն ներքեւ պահպանուե-
լու համար, եւ բարեմաղթութիւններ կ'ը-
նեն վեհ. Սուլթանին կենաց ու արեւշա-
տութեան համար եւ կը խնդրեն որ շարու-
նակուն այն շնորհները դորս Հայ հասա-
րակութիւնը կը վայելէ մինչեւ այսօր:

— Ծխախոտի մաքսանենգները հետզհետէ
աւելի դժուար կը դոնեն Բէթիի աշաւուրջ
պաշտօնեաներուն աչքէն վրիպիլ: Այս
մաքսանենգներէն եօթը վերջերս դատա-
պարտուեցան Պրուսայի դատարաններուն
կողմէ, եւ տուգանքի դումարը դորս պիտի
վճարեն սոյն եօթն անձինք է 46,680 դահ.

— Մեծ Ծուկայի ձէվահիթ Պէպէքէնին,
որ երկրաշարժէն մնացած է, նորոգուե-
լով իր նախորդ վիճակին պիտի վերածուի,
որպէս զի խանութպանները առաջուան պէս
իրենց գործերովը զաւղին:

— Յրանաական նաւախումբ մը, զոր կը
կաղմին մէկ քանի մարտանաւեր, քանի մը
օրէն Իզմիրի նաւահանգիստը կը սպասուի:

Ռուսական, անգղիական եւ ֆրանսա-
կան դեսպանները անցեալ շաքաթ այցելու-
թիւն տուին Հայոց Պատրիարքին: Յունաց
տեղապահն ալ նոյն հասարակութեան այլ
եւ այլ երեւելիներու հետ նմանապէս այցե-
լութիւն տուաւ անոր Հայոց Ծնունդի օրը:
Բողոքական հասարակութեան Ազգապետն
ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ
Պատրիարքին:

— Դատական գործոց նախարարութիւնը
ծանոց հայոց Պատրիարքարանին թէ Կայս.
կառավարութիւնը վաւերացուած է Պատ-
րիարքարանի Կրօնական եւ Բաղադրական
ժողովներուն նոր անդամներուն ընտրու-
թիւնը:

— Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ որ երկար
ատենէ ի վեր Հայոց պատրիարքարանին
Բաղադրական ժողովին ատենապետ էր, ե-
րեքշաբթի օր մեռաւ Օրթագիւղ իր բնա-
կարանին մէջ: Յուզարկաւորութեան հան-
դէսը կատարուեցաւ չորեքշաբթի օր, ներ-
կայ էին խուռն բաղմութիւն:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Յունուար 14/26, 1895

Գոնուիտէ 29 7 | Իււմ. Երկ. Բաժին 128 75
Պարտուց Յարգարման Թղթադրամ (Թասֆէյէթ
Տիւլուն Գայմէթի) 48 | Թահվիլաթ 0ւմ. 99

ԴՐԱՄԳ, Օսմ. ոսկին 100 է

Մէճիտէ	108 24	Ռուսիոյ բու	90 15
Մէթալէ	97	Նարուէն	88 7
Պէշիք	103	Գրիմից	51 15
Ալթըմ	103	Անգլ. ոսկի	110 24
Մանր արծաթ	103	Մանթ թղթ.	8 38

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՏՍԿՈՐ ՊՈՅԱՆՆԵՐ

Յիմնանքար Եղուշը Ամերիկացի Խան